

**XXIV. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
12. veljače 2019.**

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____
(član Školskoga povjerenstva)

3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima prema pravilima o pisanju velikoga i maloga slova dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Rimljani su nakon _____ 107. godine prije Krista zagospodarili
TREĆEGA ILIRSKOG RATA
velikim prostorom Ilirika. Jedna od važnih luka ilirskih Delmata bila je _____,
ANTIČKA SALONA
u kojoj je sagrađen _____ unutar kojega je bilo poznato svetište, a u blizini bila je
AMFITEATAR
zgrada u kojoj su stanovali _____. Teritorij _____
GLADIJATORI ZAPADNOGA RIMSKOG CARSTVA
ugrožen je prodorom Huna. Vođa je postao Atila, nazvan _____.
BIČ BOŽJI

6	
---	--

2. Napiši u sljedećim rečenicama č ili ć na prazne crte u riječima.

- a) Plješ__u__i dugo nakon izvedbe, iskazali smo divljenje našem violon__elistu.
b) Još si dosta neiskusn, slikarski po__etni__e, moraš nabaviti bolji crta__i pribor!

4	
---	--

3. Napiši u sljedećim rečenicama ije, je, e ili i na prazne crte u riječima.

Na novome graničnom pr__lazu pos__čeno je sve drveće.
Nekomu će poslužiti za ogr__v, ali uništeno je područje na kojemu žive rijetke biljne i životinjske
vrste koje bi mogle izumr__ti, a to nitko ne bi sm__o dopustiti.

5	
---	--

4. Napiši u sljedećim rečenicama đ ili dž na prazne crte u riječima.

Na naru__benici je bila oprema za novootvoreni__udaški klub namijenjen tinej__erima.
Prije treninga djevojke moraju svezati kosu u pun__u.

4	
---	--

19	
----	--

5. Odredi glagolske oblike podcrtane u tekstu.

Tko si junak, osvetit se ne mo'š _____

Na junaku dotle dok ne preda.

Smaknu Ture toliko junaka, _____

Posmica ih, srca ne iskali, _____

Što bez straha svi su pred njim pali.

Boj se onoga tko je viko _____

Bez golema mrijet jada.

(Ivan Mažuranić, *Smrt Smail-age Čengića*)

5	
---	--

6. Odredi zadane gramatičke kategorije podcrtanim imenicama u sljedećoj rečenici.

Djevojče bijela lica disaše cvijeće, a prsa joj podrhtavahu pod nježnim čipkama.

(prema A. G. Matošu, *Cvijet sa raskršća*)

djevojče: **rod** – _____ prsa: **broj** – _____

čipkama: **padež** – _____

3	
---	--

7. Odredi vrstu podcrtanih riječi.

Bješe to ljeta gospodnjeg 1998. kada sam u paketu s tadašnjim cimerom autobusom proputovao čitavu Irsku. Otad se dosta toga promijenilo. Danas u svakoj šupi australske pustinje sjedi neka baka koja ti nudi turističke aranžmane – jaši konje, halo, pa tisuće su to radile.

(prema Hrvoju Šalkoviću, *Deset stvari koje sam naučio putujući kroz stotinu zemalja*)

ljeta – _____ gospodnjeg – _____ dosta – _____

neka – _____ halo – _____ tisuće – _____

6	
---	--

14	
----	--

8. Odredi sve glasovne promjene u podcrtanim riječima.

Ostavio je ribički pribor u potpalublju. Kad se spustio po njega, pogled mu je zapeo za stari pješčani sat.

ribič – ribički: _____

pod palubom – potpalublje: _____

pijesak – pješčani: _____

3	
---	--

9. Napiši na prazne crte u obliku pokrata u odgovarajućemu padežu imena zadana ispod crte.

Svaki državljanin _____ trebao bi barem jednom pogledati neku kazališnu
Republike Hrvatske

predstavu u _____ u Zagrebu.
Hrvatskome narodnom kazalištu

2	
---	--

10. Napiši pravopisne znakove u sljedećim rečenicama poštujući pravopisnu normu.

Na predavanju održanome 12. siječnja u prostorijama naše knjižnice učenicima se obratio naš poznati haiku pjesnik. Govoreći o svojem pjesničkom putu naglašavao je kako postići formalno savršenstvo u pisanju pjesama.

2	
---	--

11. Odredi službu podcrtanim primjerima u sljedećoj rečenici.

Mi smo kao ta jabuka i taj grozd plodovi te zemlje, i ta okolica nas toga radi toliko očarava, zanosi i privlači, jer sebe, jer prvobitne dijelove duše svoje tu vidimo kao u ogledalu svoga zagonetnog izvora.

(prema A. G. Matošu, *Iz Samobora*)

plodovi – _____ nas – _____

toga radi – _____ kao u ogledalu – _____

4	
---	--

11	
----	--

12. Odredi vrstu gramatičke veze među sastavnicama sintagma.

Svojevremeno se u sklopu nacionalne kampanje *Ne kupujte mačka u vreći* hrvatske građane upozoravalo na opasnost trgovine krivotvorenim proizvodima.

svojevremeno se upozoravalo – _____
ne kupujte mačka – _____
mačka u vreći – _____
hrvatske građane – _____

4	
---	--

13. Odredi vrstu podcrtanih objekata u sljedećim rečenicama.

Da mi se hoće, pretvorio bih u gvožđe zmijsko srce tvoje, oslobodio bih svijet takva stvora.

mi – _____ gvožđe – _____ svijet – _____

3	
---	--

14. Odredi predikatne kategorije podcrtanoga predikata u sljedećoj rečenici.

Ovaj mač podigoh za spas grada Zagreba.

lice (osoba): _____ broj: _____ vrijeme: _____ način: _____
vid: _____ prijelaznost: _____

1	
---	--

15. Ispravi zadane rečenice tako da budu u skladu s gramatičkom normom.

a) Njegov je književni opus zaista neponovljivi.

b) Dojmila mi se njegova pjesma o gradu Vinkovci.

2	
---	--

10	
----	--

16. Odredi značenje podcrtanim riječima u sljedećoj rečenici.

Primjer: Bio je strastven filatelist. filatelist – osoba koja skuplja poštanske marke

Iako je bio priznat pravnik i poliglot, suradnici ga nisu voljeli i smatrali su ga mimozom. Osnovao je vlastitu tvrtku, posvetio se prevođenju i doživio pravu renesansu na poslovnome planu.

poliglot – _____

mimoza – _____

renesansa – _____

3	
---	--

U zadatcima od 17. do 21. zaokruži točan odgovor.

17. U kojoj od sljedećih rečenica imenica *dojmovi* ima službu nesročnoga atributa?

- a) Usprkos bogatim dojmovima stečenim ovdje želja za promjenom bila je jača.
- b) Naša duša odraz je dojmova hrvatskoga krajolika, zvukova i slika.
- c) Ti su dojmovi većinom slike naših hrvatskih povijesnih trenutaka.
- d) Razgovarat ćemo o vašim dojmovima tijekom putovanja.

1	
---	--

18. U kojemu je od sljedećih primjera podcrtana odredbena/atributna sintagma?

- a) I u pravu treba biti u pravu – o jeziku hrvatskih pravnih tekstova
- b) Kako obraditi lekcije na kraju udžbenika?
- c) Značenje je svuda oko nas
- d) Grad i tuča po gradu tuku

(naslovi iz časopisa *Hrvatski jezik* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje)

1	
---	--

5	
---	--

19. Odredi koja je od sljedećih rečenica besubjektna rečenica.

- a) Jesen osluškujemo po šušlavome lišću i prigušenome jauku drveća.
- b) Nju se osjeća u zraku bez obzira na neuobičajenu toplinu.
- c) Osjećaju je i ptice, uzburjane u svome letu laganim vjetrom.
- d) Jutrom je vide u pramenovima magle nad dolinama uz rijeku.

1	
---	--

20. Koju sintaktičku službu ima podcrtana riječ u sljedećoj rečenici?

Njegova je riječ bila pokretačka i stvaralačka.

- a) službu dijela imenskoga predikata
- b) službu priložne oznake
- c) službu atributa
- d) službu objekta

1	
---	--

21. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna?

- a) Teško se prije koncerta probijao kroz gužvu.
- b) Knjižnica je kroz praznike zatvorena.
- c) Autobus je krenuo za Zagreb.
- d) Knjiga je odlična za čitati.

1	
---	--

3	
---	--

22. Zamijeni podcrtane riječi riječima istoga ili sličnoga značenja.

Čovjek mora dobro poznavati riječ da bi njome virtuozno vitlao. _____

Često se u povijesti s govornica čulo prepredeno podilaženje narodu. _____

Skromni su anonimni autori skovali britke pučke pitalice. _____

3	
---	--

23. Oblikuj od sljedećih riječi tri rečenice različite ciljne usmjerenosti / priopćajne svrhe.

Ne moraš u svakoj rečenici upotrijebiti sve zadane riječi.

Mi, često, čuti, žalopojka, mediji, kvariti, jezik, da, zar, li, kako, ne.

a) _____

b) _____

c) _____

3	
---	--

24. Odredi subjekte u sljedećim rečenicama.

Imaju dosta ne samo prevedene nego i izvorne dramske literature. _____

S kazališnih dasaka odjekuje lijepa riječ. _____

Ne proizlazi sugestivnost kazališne riječi samo iz teksta. _____

To su shvatili samo najbolji na daskama. _____

4	
---	--

10	
----	--

25. Napiši na prazne crte točan oblik riječi navedene u zagradi.

a) Ogledalo je bilo nasuprot _____ (krevet), a knjigu je stavio nadohvat
_____.(ruka)

b) Mi vam ne _____ (dati) mogućnost da se zalijenite, nego vam
_____ (davati) priliku da učite i napredujete.

c) Čim _____ (ona) je opazio da dolazi, servirao je jelo preda _____ (on).

6	
---	--

26. Odredi vrstu podcrtanih sintagma prema funkciji zavisne sastavnice.

Kad bi karta za kino bila deset kuna, išao bih pogledati četiri filma tjedno.

deset kuna – _____

pogledati tjedno – _____

2	
---	--

8	
---	--